

ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Левченко Фессалоніка Григорівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
старший науковий співробітник
відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України

Одним з оновлюючих етапів у розвитку шкільної освіти є активне використання компетентісного підходу до формування змісту та організації освітнього процесу. Зазначені обставини активно впливають на підвищення професійної майстерності вчителя, що полягає у освоєнні ним нових знань, оволодінні сучасними компетенціями, методами і технологіями, які б дозволили йому удосконалити освітній процес відповідно до тих вимог і підходів, що актуальні для сьогодення.

Основне завдання сучасної школи полягає у формуванні духовно, інтелектуально, психологічно підготовленої до самостійного життя особистості. Зміни, що сьогодні відбуваються у всіх сферах задекларували, що суспільство потребує професійнокомпетентної молоді, яка володіє вміннями швидкої адаптації в нестабільних умовах, виявляє здатності до ризику, самостійного вибору сфер діяльності, поведінки, орієнтованої на успіх, саморегуляції. У зв'язку з таким підходом перед школою постає завдання, суть якого в тому, щоб не вчити, а навчати вчитися, підготувати майбутнього випускника до неперервного навчання.

Головним виконавцем нововведень в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти є вчитель, якому теж постійно необхідно вчитися для підвищення власного професійного рівня. Таким чином свідома діяльність, що направлена на удосконалення особистості вчителя як фахівця: адаптування своїх індивідуально неповторних якостей до вимог педагогічної діяльності, постійне підвищення професійної компетентності та неперервне вдосконалення якостей своєї особистості дістала назву самоосвіта.

Самоосвіта розглядається як складова і результат усього процесу духовного розвитку особистості, її загальної культури [1, с. 4]. У вузькому контексті самоосвіту розглядають як один із головних методів самовиховання. Тоді як у широкому – вона наближається за своєю суттю до поняття самовиховання [3, с. 19].

Процес опанування самоосвітньою діяльністю непростий і багатогранний та передбачає методичний супровід.

Існує багато форм для здійснення ефективної самоосвітньої діяльності вчителів. Найбільш ефективними з точки зору сьогодення є: проект; розробка електронних уроків, посібників тощо; розробка пакету тестового матеріалу в

електронних оболонках; створення особистої методичної чи предметної web-сторінки; створення електронної бібліотеки творів художньої літератури згідно програм тощо.

Проект як форма організації самоосвітньої діяльності вчителя представляє гнучку модель, що орієнтована на творчу самореалізацію особистості, розвиток її можливостей у процесі створення нового продукту шляхом самостійних, інтерактивних дій з обов'язковим преставленням результатів.

У процесі роботи над проектом відбувається: підвищення особистої впевненості кожного виконавця проекту; розвиток комунікативних компетентностей; забезпечуються умови для розвитку критичного мислення, що сприяє рефлексії педагогів; формування та розвиток уміння пошуку шляхів вирішення проблеми; розвиток дослідницьких умінь, спостережливості, уміння висувати гіпотези, узагальнювати.

Для сучасного інформаційного суспільства характерними рисами є швидкий розвиток науки та техніки, виникнення нових інформаційних технологій та «старіння» отриманих знань. Темп оновлення відомостей та баз знань настільки швидкий, що протягом життя людині доводиться неодноразово підвищувати свою кваліфікацію або отримувати нову. Освіта упродовж усього життя є не тільки реальним, але й необхідним явищем. Для успішної освіти та самоосвіти учителю-предметнику необхідно володіти певним набором компетентностей, у тому числі й інформаційно-комунікаційними [2; с.6].

На разі форми самоосвітньої діяльності, що передбачають застосування ІКТ технологій, зокрема: розробка електронних уроків, посібників тощо; розробка пакету тестового матеріалу в електронних оболонках; створення особистої методичної чи предметної web-сторінки; створення електронної бібліотеки є актуальними і своєчасними ще й у час активного дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти.

Електронний урок як особливий вид електронного освітнього ресурсу, присвячений темі одного уроку, і призначений для самостійного вивчення матеріалу. Цей ресурс укладається відповідно певному сценарію, контенту та має обов'язково зворотний зв'язок.

Розробка такого типу уроку вимагає від учителя сформованого досвіду застосування ІКТ у своїй професійній діяльності, орієнтованого на сучасні освітні результати. Слід зазначити, що ІКТ-компетентним учителем вважають не лише того, у якого є різні посвідчення про відповідну ІКТ-підготовку, а й наявні знання і вміння втілювати ці знання в педагогічну діяльність.

Використання зазначених інноваційних форм у процесі самоосвітньої діяльності вчителя сприяє підвищенню його професійної компетентності і формуванню ключових компетентностей учнів закладів загальної середньої освіти.

Отже, сучасний педагог має бути готовим до змін, що відбуваються в системі освіти, здатним сміливо приймати педагогічні рішення, виявляти ініціативу, творчість. Це пов'язано, насамперед, із проблемами саморозвитку особистості та творчою самореалізацією педагога, новими концептуальними підходами до

реформування загальної середньої освіти. Значну роль у цьому відіграє самоосвіта.

Список літератури:

1. Айзенберг А. Я. Самообразование: история, теория и современные проблемы : учеб. пособие для вузов. – М. : Высш. шк., 1986. 128 с.
2. Іліницька Н. Організаційно-педагогічні умови музичної самоосвіти / Мистецтво та освіта. 2001. № 4. С. 19–22.
3. Грабовський П. П. Інформаційні технології і засоби навчання. 2009. №1(9). – Режим доступу: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>.